

POROČILO

Ptice okoli nas 2012 - rezultati hkratnega zimskega opazovanja in štetja ptic v naseljih

pripravila Eva Vukelič

Ljubljana, julij 2012

I. UVOD

Pozimi, ko se ptice v iskanju hrane približajo hišam, postane marsikdo nanje bolj pozoren. Na Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije smo letos pozimi četrtič ponovili akcijo opazovanja ptic, ki se pojavljajo v naši okolici. Z akcijo smo želeli čim več ljudi spodbuditi k boljšemu zavedanju ptic in narave v naši neposredni bližini ter ob tem spremljati, kako številne in pogoste so posamezne vrste ptic v naseljih.

II. KAKO SMO OPAZOVALI

Letošnjo zimo je opazovanje potekalo v tednu od 30. januarja do 5. februarja 2012. Enkrat v tem obdobju so si opazovalci izbrali pol ure, ko so beležili vrste in število opaženih ptic. Opazovali so skozi okno, ob krmilnici, ali pa so se odpravili na krajši sprehod okoli doma, šole ali vrtca. Za pomoč pri opazovanju smo pripravili letak s fotografijami ptic in tabelo za beleženje opazovanj.

III. KOLIKO NAS JE SODELOVALO

Izpolnjene obrazce (skupaj 197) smo prejeli z vseh koncev Slovenije. Štetju se je pridružilo 698 otrok, učiteljev in vzgojiteljev iz 6 vrtcev, 28 osnovnih šol in podružnic ter 3 srednjih šol. Nekateri otroci so opazovali ptice pod vodstvom učiteljev pri pouku, drugi so obrazce izpolnili sami doma. Vseh skupaj je pri akciji sodelovalo 731 opazovalcev.

Tabela 1: Število obrazcev, sodelujočih šol oz. vrtcev ter posameznikov

zima	2009/10	2010/11	2011/12
št. prejetih obrazcev	573	117	197
št. sodelujočih šol in vrtcev	9	23	37
št. sodelujočih razredov oz. skupin	12	35	45
št. sodelujočih otrok in učiteljev			698
št. sodelujočih posameznikov*		22	33
št. vseh opazovalcev			731

* poleg otrok, učiteljev in vzgojiteljev

IV. KAJ SMO OPAZILI

SKUPNO IN POVPREČNO ŠTEVILO PTIC

Letos smo med zimskim opazovanjem v naseljih zabeležili skupno 6.067 osebkov ptic, ki so pripadale 46 različnim vrstam. V polurnem opazovanju je bilo mogoče opaziti tudi do 20 različnih vrst ptic oz. 505 različnih osebkov, lahko pa tudi nobene. V povprečju pa smo v tem času opazili 31 osebkov oz. 6 različnih vrst.

Tabela 2: Število opaženih vrst in osebkov ptic

zima		št. vseh v akciji opaženih	št. opaženih / 0,5 ure		
			največ	povprečno	najmanj
2010/11	vrste	41	16	6	0
	osebki	3315	125	28	0
2011/12	vrste	46	20	6	0
	osebki	6067	505	31	0

NAJVEČKRAT OPAŽENE VRSTE

Letos pozimi najpogostejše (največkrat opažene) ptice so bile spet velike sinice, sledile so jim sive vrane, kosi, domači vrabci, poljski vrabci, taščice, srake, domači golobi, plavčki in ščinkavci.

Tabela 3: 10 najpogostejših (največkrat opaženih) vrst ptic v primerjavi lanskih opazovanj

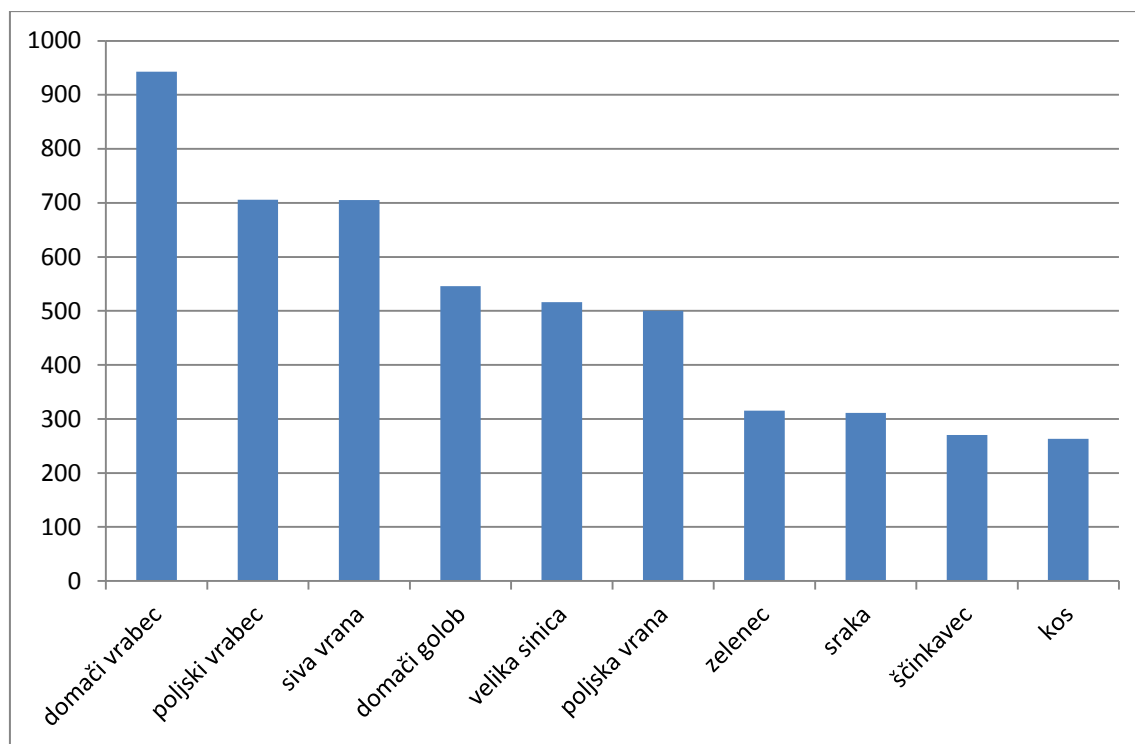
lanska zima (2010/11)		letošnja zima (2011/2012)	
1	velika sinica	1	velika sinica
2	domači vrabec	2	siva vrana
3	siva vrana	3	kos
4	kos	4	domači vrabec
5	sraka	5	poljski vrabec
6	taščica	6	taščica
7	poljski vrabec	7	sraka
8	plavček	8	domači golob
9	veliki detel	9	plavček
10	domači golob	10	ščinkavec

NAJBOLJ ŠTEVILNE VRSTE

Po številčnosti je bil enako kot prejšnji zimi na prvem mestu domači vrabec. Letos sta mu sledila poljski vrabec in siva vrana, nato pa domači golob, velika sinica, poljska vrana, zelenec, sraka, ščinkavec in kos.

Tabela 4: 10 najbolj številnih vrst (največ opaženih osebkov). Za primerjavo so podatki lanskih in predlanskih opazovanj

predlanska zima (2009/10)		lanska zima (2010/11)		letošnja zima (2011/2012)	
1	domači vrabec	1	domači vrabec	1	domači vrabec
2	velika sinica	2	velika sinica	2	poljski vrabec
3	poljski vrabec	3	siva vrana	3	siva vrana
4	siva vrana	4	poljski vrabec	4	domači golob
5	zelenec	5	domači golob	5	velika sinica
6	ščinkavec	6	sraka	6	poljska vrana
7	kos	7	čižek	7	zelenec
8	sraka	8	zelenec	8	sraka
9	plavček	9	plavček	9	ščinkavec
10	taščica	10	kos	10	kos

Slika 1: Skupno število osebkov desetih najbolj številnih vrst

Slika 2: Najbolj številna vrsta v času akcije je bil domači vrabec

REDKO OPAŽENE VRSTE

Osemnajst vrst ptic je bilo zelo redkih. Opazili smo jih samo enkrat, med njimi kratkoprstega plezalčka, rumenoglavega kraljička in vinskega drozga. Okoli hiš v bližini polj in travnikov je bilo mogoče videti fazana, poljsko vrano, kanjo, veliko belo čapljo in rumenega strnada. Kjer je v okolici naselij voda, so se pojavili mlakarica, labod grbec in povodni kos. V višje ležečih naseljih, obdanih z gozdom, smo zabeležili gorsko sinico, krivokljuna, kalina in krokarja. Samo na Primorskem so bili opaženi plotni strnad, bela pastirica in rumenonogi galeb.

V. ZAKLJUČEK

Prva polovica zime je bila precej topla, v času opazovanja pa je bilo vreme zelo mrzlo in vetrovno. Na društvo smo dobili več obvestil, da je videti neobičajno malo ptic, tudi marsikateri udeleženec akcije je zabeležil le manjše število večjih vrst, ki so lažje kljubovale močnemu vetru (npr. vrane, golobi). Drugod je bilo ptic kljub mrazu veliko. Povprečje opazovanj iz vse Slovenije kaže, da ptic ni bilo manj, v povprečju smo jih opazili celo več kot lansko zimo (glej tabelo 2), le razporejene so bile drugače, kot smo bili navajeni iz prejšnjih let. Verjetno so se zaradi mraza in vetra ptice bolj množično zadrževale v zatišnih legah z dovolj hrane, drugod pa so bile manj številne.

Spremembe v številu ptic, ki se kažejo po prvih letih akcije, so lahko posledica običajnih nihanj števila posameznih vrst med leti. Na rezultate vplivajo tudi opazovalci, vremenske razmere pri nas in na severu Evrope, od koder ptice priletijo, ter številni drugi dejavniki. Vseeno se lahko po daljšem obdobju množičnega spremljanja števila ptic v naseljih pokaže, ali število katere izmed vrst tudi dejansko upada ali narašča. Takšne spremembe so pogosto odraz sprememb v okolju, ki si ga delimo s pticami. Vsakoletno sodelovanje pri akciji pa je tudi priložnost, da se znova zavemo ptic v okolici in naše povezanosti z naravo. Hvala vsem, ki ste si vzeli čas za opazovanje!

Izvedbo akcije v Ljubljani je sofinancirala Mestna občina Ljubljana.

Mestna občina
Ljubljana